

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ - 2^η ΕΚΔΟΧΗ - ΘΕΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα σύγχρονα μουσεία

[1] Οι κοινωνικές, πολιτικές, επιστημονικές, επιστημολογικές και πολιτισμικές αλλαγές που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες κοινωνίες, κυρίως από τα μέσα του 20ού αιώνα και ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες, έχουν δημιουργήσει νέα πλαίσια για τα μουσεία. Ένας έντονος μουσειολογικός διάλογος και νέες πρακτικές έχουν αλλάξει και συνεχώς αλλάζουν τη μορφή και τον χαρακτήρα των μουσείων στην εποχή μας. Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν να προσαρμόζονται στις νέες κοινωνικές συνθήκες και, μεταξύ άλλων, να αναπτύσσουν συνειδητή επικοινωνιακή πολιτική που μπορεί να τα καθιστά λειτουργικά, βιώσιμα αλλά και φιλικά προς το ευρύ κοινό. Βασικός σκοπός τους δεν είναι πλέον η προστασία και η προβολή του υλικού πολιτισμικού πλούτου, αλλά και η ουσιαστική επικοινωνία με το κοινό τους.

[2] Η σύνθετη διασύνδεση των μουσειακών αντικειμένων και των μουσείων με το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον αποτυπώθηκε καθαρά στον ορισμό του μουσείου, όπως αυτός διατυπώθηκε το 1974 από το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων: «Ένα μουσείο είναι ένα μη κερδοσκοπικό, μόνιμο ίδρυμα, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της και ανοικτό στο κοινό, το οποίο αποκτά, συντηρεί, ερευνά, κοινοποιεί και εκθέτει υλικές μαρτυρίες για τους ανθρώπους και το περιβάλλον τους με το σκοπό της μελέτης, της εκπαίδευσης και της ψυχαγωγίας».

[3] Το μουσείο συνδέεται με την κοινωνική πραγματικότητα μέσα στην οποία λειτουργεί, την ανάπτυξη της οποίας εξυπηρετεί. Το μουσείο δεν είναι ιδιωτική υπόθεση, ακόμα κι αν είναι ιδιωτικό ίδρυμα· είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ευρύτερη κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα, η οποία καθορίζει τις μορφές, τους όρους και τους σκοπούς της λειτουργίας του.

[4] Γενικά τα μουσεία στην εποχή μας λειτουργούν ως χώροι συνάντησης, διαλόγου και επικοινωνίας διαφόρων και διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών κόσμων, γι' αυτό και η φυσιογνωμία τους διαμορφώνεται με βάση την επικοινωνιακή πολιτική που ασκούν. Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν ουσιαστικό διάλογο με το κοινό τους. Αν τα μουσεία του 19ου αιώνα ασκούσαν τον παιδευτικό ρόλο τους παρέχοντας ακαδημαϊκή γνώση προς παθητική κατανάλωση από το κοινό, τα σύγχρονα μουσεία ασκούν τον παιδευτικό, αλλά και τον ευρύτερο κοινωνικό και πολιτιστικό ρόλο τους, με βάση την επικοινωνία και το διάλογο που επιδιώκουν να αναπτύξουν με το κοινό τους.

[5] Παρά το άνοιγμα των σύγχρονων μουσείων προς την κοινωνία και τον ουσιαστικό διάλογο που επιδιώκουν με το κοινό τους, δεν μειώθηκαν οι πολιτικές διαστάσεις των μουσείων ως χώρων εξουσίας. Αν και τα σύγχρονα μουσεία λειτουργούν με βάση μια πλατιά επικοινωνιακή πολιτική, που τα καθιστά, τυπικά, ανοικτά σε όλους, ορισμένες κατηγορίες ατόμων και κοινωνικών ομάδων έχουν ή μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά.

[6] Οι πολιτικές διαστάσεις των μουσείων συνδέονται κυρίως με τη δυνατότητά τους να συγκροτούν και να προβάλλουν «αντικειμενικές» όψεις της πραγματικότητας και να παράγουν και να καλλιεργούν αντίστοιχους τύπους γνώσης. Οι πολιτικές διαστάσεις των μουσείων συνδέονται, επίσης, με το πρόνιο

αυτών που έχουν πρόσβαση στα μουσεία, που μπορούν να τα «διαβάζουν» και να αξιοποιούν δημιουργικά την αντίστοιχη γνώση. Γι' αυτό και η μουσειακή εκπαίδευση έχει, μεταξύ άλλων, και πολιτική σημασία, καθώς επιδιώκει να καταστήσει όλους και από μικρή ηλικία, κατά το δυνατόν, ικανούς να αξιοποιούν το δικαίωμά τους στην ουσιαστική πρόσβαση και δημιουργική αξιοποίηση των μουσείων και, γενικότερα, του ευρύτερου υλικού πολιτισμού.

Ειρήνη Νάκου, 2001. *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*. Αθήνα: νήσος, σ. 124-127. (Διασκευασμένο απόσπασμα, 507 λέξεις. Ακολουθείται η ορθογραφία του πρωτοτύπου.)

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να εντοπίσετε δύο διαφορετικά σημεία στο κείμενο όπου παρουσιάζονται χαρακτηριστικά και επιδιώξεις των σύγχρονων μουσείων και να τα καταγράψετε. (4 μονάδες) Με βάση τα δεδομένα αυτά, χρησιμοποιώντας λέξεις/φράσεις του κειμένου, να γράψετε σε μία στήλη τρία χαρακτηριστικά και σε άλλη στήλη τρεις επιδιώξεις των σύγχρονων μουσείων. (6 μονάδες)

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε πέντε δείκτες (λέξεις, φράσεις) που συμβάλλουν στη συνοχή του κειμένου στις παραγράφους 4-6 και βοηθούν στη συγκρότηση του νοήματος /στην αλληλουχία των νοημάτων. Να γράψετε ποια νοηματική σχέση υποδεικνύει στο κείμενο κάθε μια από τις λέξεις και φράσεις που εντοπίσατε.

Μονάδες 5+5

B3. «Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν να προσαρμόζονται στις νέες κοινωνικές συνθήκες και, μεταξύ άλλων, να αναπτύσσουν συνειδητή επικοινωνιακή πολιτική που μπορεί να τα καθιστά λειτουργικά, βιώσιμα αλλά και φιλικά προς το ευρύ κοινό. Βασικός σκοπός τους δεν είναι πλέον η προστασία και η προβολή του υλικού πολιτισμικού πλούτου, αλλά και η ουσιαστική επικοινωνία με το κοινό τους.» Να ξαναγράψετε το απόσπασμα, αντικαθιστώντας κάθε μια από τις υπογραμμισμένες λέξεις με νοηματικά ισοδύναμη και κάνοντας ταυτόχρονα όλες τις αναγκαίες αλλαγές στο κείμενο.

Μονάδες 8+2

B4. «Γενικά τα μουσεία στην εποχή μας λειτουργούν ως χώροι συνάντησης, διαλόγου και επικοινωνίας διαφόρων και διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών κόσμων,...». Να ξαναγράψετε την περίοδο λόγου αντικαθιστώντας κάθε έναν από τους υπογραμμισμένους ετερόπρωτους προσδιορισμούς με αντίστοιχη ρηματική φράση, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές στην περίοδο.

Μονάδες 3+2

Γ1. «Αν και τα σύγχρονα μουσεία λειτουργούν με βάση μια πλατιά επικοινωνιακή πολιτική, που τα καθιστά, τυπικά, ανοικτά σε όλους, ορισμένες κατηγορίες ατόμων και κοινωνικών ομάδων έχουν ή μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά.» Ποιες κατηγορίες ανθρώπων και κοινωνικές ομάδες θεωρείτε ότι δυσκολεύονται να έχουν πρόσβαση στα μουσεία; Να αναφέρετε τρεις χαρακτηριστικές περιπτώσεις σε συνάρτηση με τους παράγοντες που καθιστούν δύσκολη την επικοινωνία με τα μουσεία. Να παρουσιάσετε τρεις τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε η εκπαίδευση να συμβάλει στην ενίσχυση της επικοινωνίας του ευρύτερου κοινού με τα μουσεία. Να αναπτύξετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τα ζητήματα, σε ένα κείμενο με τη μορφή επιστολής 500 λέξεων που θα απευθύνετε στους Υπουργούς Πολιτισμού και Παιδείας.

Μονάδες 40

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ - 2^η ΕΚΔΟΧΗ
Άξονες για ενδεικτικές απαντήσεις

A1.

Βασικά σημεία του κειμένου για το περιεχόμενο της περίληψης

Θεματικό κέντρο:

- Ο πολιτικός, παιδευτικός και πολιτιστικός ρόλος των σύγχρονων μουσείων

Άξονες:

- Η επίδραση των κοινωνικών και άλλων αλλαγών στην αποστολή και τους στόχους των μουσείων, στην εποχή μας
- Ορισμός και χαρακτηριστικά των μουσείων, σύμφωνα με τη σύγχρονη αντίληψη και διαφορές σε σχέση με το παρελθόν
- Προβληματισμός για τον βαθύτερο πολιτικό χαρακτήρα της μουσειακής εκπαίδευσης, σήμερα

B1.

«Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν να προσαρμόζονται στις νέες κοινωνικές συνθήκες και, μεταξύ άλλων, να αναπτύσσουν συνειδητή επικοινωνιακή πολιτική που μπορεί να τα καθιστά λειτουργικά, βιώσιμα αλλά και φιλικά προς το ευρύ κοινό.»

«Γενικά τα μουσεία στην εποχή μας λειτουργούν ως χώροι συνάντησης, διαλόγου και επικοινωνίας διαφόρων και διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών κόσμων, γι' αυτό και η φυσιογνωμία τους διαμορφώνεται με βάση την επικοινωνιακή πολιτική που ασκούν. Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν ουσιαστικό διάλογο με το κοινό τους.»

Ενδεικτικά χαρακτηριστικά:

- λειτουργικά,
- βιώσιμα
- αλλά και φιλικά προς το ευρύ κοινό
- λειτουργούν ως χώροι συνάντησης, διαφόρων και διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών κόσμων
- λειτουργούν ως χώροι διαλόγου και επικοινωνίας διαφόρων και διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών κόσμων

Ενδεικτικές επιδιώξεις:

- προσαρμόζονται στις νέες κοινωνικές συνθήκες
- να αναπτύσσουν συνειδητή επικοινωνιακή πολιτική
- επιδιώκουν ουσιαστικό διάλογο με το κοινό τους

B2.

[4] Γενικά...: Συνοψίζει τα προηγούμενα και τα συνδέει με τα επόμενα.

[5] Παρά το άνοιγμα των σύγχρονων μουσείων προς την κοινωνία και τον ουσιαστικό διάλογο που επιδιώκουν με το κοινό τους... Αν και τα σύγχρονα μουσεία...: Εκφράζεται μια σχέση αντίθεσης και εναντίωσης, ανάμεσα στις

επιδιώξεις των σύγχρονων μουσείων (ελεύθερη πρόσβαση σε όλους, διάλογος κ.λπ.) και τις διαπιστώσεις που προκύπτουν από την πραγματικότητα (αποκλεισμός ατόμων/ ομάδων...).

[6] ...κυρίως...: Δίνεται έμφαση σε συγκεκριμένη δυνατότητα.

...επίσης...: Προστίθεται ένα ακόμη δεδομένο στην πολιτική διάσταση των μουσείων.

Γι' αυτό και η μουσειακή εκπαίδευση έχει...: Συνοψίζονται οι λόγοι που έχουν αναφερθεί πρωτύτερα (αίτια) και καθιστούν αναγκαία τη μουσειακή εκπαίδευση (αποτέλεσμα).

B3. «Τα σύγχρονα μουσεία στοχεύουν στο να προσαρμόζονται στις νέες κοινωνικές συνθήκες και, ανάμεσα σε άλλα, να αναπτύσσουν συνειδητή επικοινωνιακή πολιτική που μπορεί να τα κάνει λειτουργικά, βιώσιμα αλλά και φιλικά προς το πλατύ κοινό. Βασική επιδίωξή τους δεν αποτελεί πια η προστασία και η ανάδειξη του υλικού πολιτισμικού πλούτου, αλλά και η ουσιαστική επικοινωνία με το κοινό τους.»

B4. «Γενικά τα μουσεία στην εποχή μας λειτουργούν ως χώροι όπου συναντώνται, διαλέγονται και επικοινωνούν διάφοροι και διαφορετικοί κοινωνικοί και πολιτισμικοί κόσμοι...».

Γ1.

Βασικά σημεία για την προετοιμασία και γραφή του κειμένου

Επικοινωνιακό πλαίσιο και κειμενικό είδος

Ζητούμενο κειμενικό είδος	Επιστολή
Ιδιότητα συντάκτριας/η	Μαθήτρια/μαθητής
Αποδέκτρια/ης	Υπουργοί Πολιτισμού και Παιδείας (προς τους οποίους απευθύνεται η επιστολή)
Σκοποί για τους οποίους γράφεται το κείμενο	Ο συντάκτης/ η συντάκτρια της επιστολής καλείται να παρουσιάσει τεκμηριωμένα τα ακόλουθα: • Τρεις χαρακτηριστικές κατηγορίες ανθρώπων και κοινωνικών ομάδων που δυσκολεύονται να έχουν πρόσβαση στα μουσεία, σε συνάρτηση με τους παράγοντες που καθιστούν δύσκολη την επικοινωνία

	με αυτά. • Τρεις τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε η εκπαίδευση να συμβάλει στην ενίσχυση της επικοινωνίας του ευρύτερου κοινού με τα μουσεία.
--	---

Διαγραμματική απόδοση του κειμένου, με βάση τα ιδιαίτερα δομικά χαρακτηριστικά που υπαγορεύουν το ζητούμενο είδος λόγου και οι θεματικοί άξονες.

Ενδεικτικά:

Τα μέρη της επιστολής			
Χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς			
Προσφώνηση			
Περιεχόμενο της επιστολής	<u>Εισαγωγή</u>		
	<u>Κύριο μέρος</u>		
	Τρεις χαρακτηριστικές κατηγορίες ανθρώπων και κοινωνικών ομάδων που δυσκολεύονται να έχουν πρόσβαση στα μουσεία, σε συνάρτηση με τους παράγοντες που καθιστούν δύσκολη την επικοινωνία με αυτά.	Τρεις τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε η εκπαίδευση να συμβάλει στην ενίσχυση της επικοινωνίας του ευρύτερου κοινού με τα μουσεία.	
	<u>Επίλογος</u>		
Αποφώνηση			
Υπογραφή			
(Υπενθυμίζουμε ότι στις Πανελλήνιες Εξετάσεις δεν επιτρέπεται η σημείωση οποιουδήποτε στοιχείου μπορεί να φανερώσει την ταυτότητα των μαθητριών/τών)			

Τρόποι και μέσα πειθούς, λαμβάνοντας υπόψη το είδος του κειμένου
Τρόποι ανάπτυξης παραγράφων και σύνδεσης μεταξύ τους
Γλωσσικές/ λεξιλογικές επιλογές - ύφος σε συνάρτηση με το ζητούμενο είδος κειμένου